

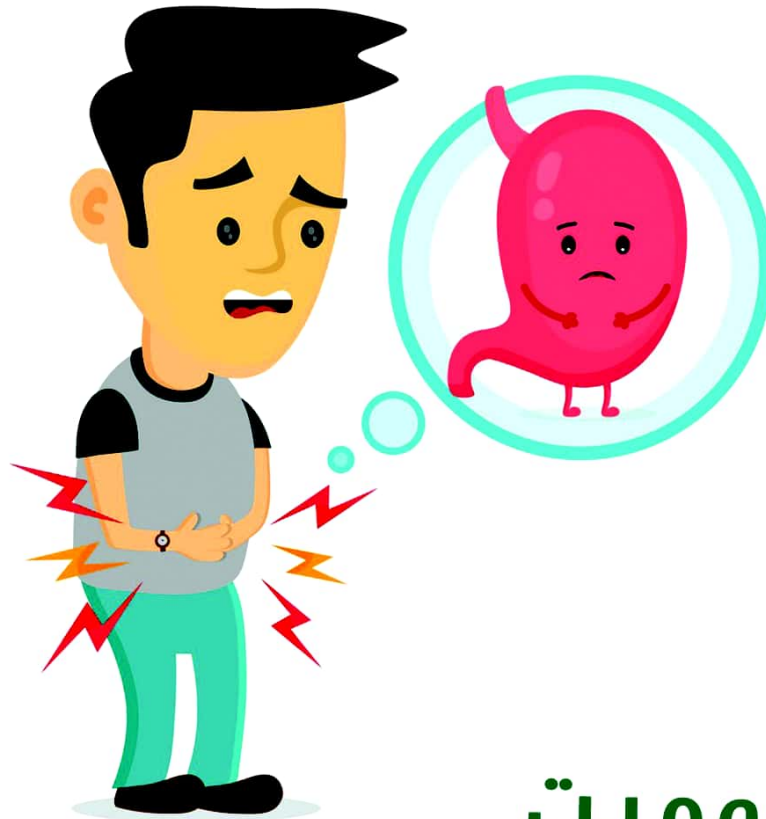
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

سازمان غذا و دارو

کتابچه مسمومیت در کودکان

● مسمومیت

- گیاهان چه سمی و چه غیرسمی باید از دسترس کودکان دور نگه داشته شوند چون ممکن است ناگهان کودک میوه و یا برگ آن‌ها را قورت داده و دچار مشکلات تنفسی شود.
- کود و خاک گلدان، منبع آلودگی انگلی و میکروبی است. بهتر است خاک گلدان با درپوش مناسب مثل ورق پلاستیکی، یونولیت و مانند آن‌ها پوشانده شود.
- تمام قارچ‌های داخل حیاط منزل و نواحی در دسترس کودکان از بین برده شوند و از رویش قارچ‌های وحشی در حیاط منزل یا زمین بازی کودکان جلوگیری شود.
- به کودکان آموزش داده شود که هیچ‌گاه قارچ، میوه یا برگ‌های گیاهان وحشی را نخورند.

● چه موادی در کودکان ایجاد مسمومیت می‌کنند؟

- برخی مواد آرایشی، رنگهای نقاشی حاوی سرب و اسباب بازی‌هایی که با رنگهای غیر استاندارد رنگ آمیزی شده‌اند، کودکان را در معرض مسمومیت با سرب قرار می‌دهند.

● رفتارهای ایمن استفاده از داروها

- داروها باید به نحو مناسبی خارج از دسترس و دید کودکان و در ارتفاع نگهداری شوند.
- همه داروها در ظرف اصلی خود نگهداری شوند، از این طریق مشخص می‌شود که چه چیزی در آنها است و باز کردن آنها نیز برای کودکان خردسال دشوار خواهد بود.
- بهتر است دارو زمانی مصرف شود که کودک در اطراف والدین نیست، زیرا کودکان از بزرگترها تقلید می‌کنند
- با احتیاط در مورد نحوه مصرف داروها به کودکان آموزش داده شود. هرگز وانمود نشود که آنها بی‌خطر هستند.
- داروهای تاریخ گذشته نگهداری نشوند و نابود شوند و اضافه داروهای مصرفی دور ریخته شوند. قفسه‌های دارو حداقل 2 بار در سال پاکسازی شوند و داروهای قدیمی دور ریخته شوند

- داروها، داروهای که از سوی پزشک تجویز میشوند و همچنین داروهای که ممکن است بدون نسخه تهیه شوند مانند آسپرین، استامینوفن، داروهای سرماخوردگی، ضد سرفه‌ها، ویتامین‌ها و قرص‌های آهن.

- در صورت مصرف بیش از اندازه ویتامین‌ها، آهن و استامینوفن توسط کودک، پس از اشباع در بافت، ایجاد مسمومیت می‌کنند.

- بیشتر داروهای ضد سرفه حاوی ماده دکسترومتورفان هستند، مصرف زیاد این ماده شخص را خواب‌آلود و گیج می‌کند. مصرف زیاد داروهای ضد احتقان یا دکونژستانت از طریق انقباض عروق عوارضی مانند افزایش فشار خون، بی‌قراری، تشنج و تپش قلب ایجاد می‌کنند. مصرف زیاد آنتی‌هیستامینها میتواند ناراحتی‌های خونی، تشنج، توهم، تاری دید و تپش قلب ایجاد کند.

- مسکن‌ها مانند استامینوفن، آسپرین، ایبوپروفن، ضد درد‌های مخدر میتوانند در کودکان ایجاد مسمومیت کنند. اگر استامینوفن زیاد مصرف شود کبد آسیب‌میبیند.

- محصولات شوینده و پاک‌کننده و مواد نفتی که مسمومیت با این دسته از مواد در کودکان عموماً عوارض و اثرات شدیدتری ایجاد کرده در مواردی به طور موضعی نیز سبب آسیب مخاط دهان، مری و معده میشوند.

- گیاهان سمی در صورت تماس با کودکان و یا خورده شدن آن‌ها، معمولاً مسمومیت‌های پوستی، تهوع، استفراغ و اسهال ایجاد میکنند.

● در صورتی که کودک مسموم شد چه باید کرد

تشخیص اولیه ی صحیح و کنترل مسمومیت، خطر مرگ و میر و ناتوانی را کاهش میدهد. قبل از هر چیز ارزیابی سریع کودک مسموم ضروری است. واکنش طبیعی والدین و مراقبین کودک، هنگامی که متوجه میشوند کودکشان یک ماده سمی خورده است این است که میخواهند کودک استفراغ کند تا ماده خارج شود، اما این کار ممکن است همیشه عاقلانه نباشد. موادی نظیر اسیدهای قوی مانند مواد شوینده اگر بالا آورده شوند به همان اندازه خوردن و پایین رفتن خطرناک است. بنزین و نفت اگر بالا آورده شوند یک پنومونی شیمیایی ایجاد می کنند.

- مواد سمی از کنار کودک دور شود و اگر هنوز مقداری سم در دهان کودک وجود دارد از او خواسته شود آب دهانش را بیرون بریزد یا با کمک انگشت مواد سمی از دهان کودک خارج شود.
- اگر کودک خواب آلود یا بیهوش است، مشکلات تنفسی یا حرکات تشنجی دارد با اورژانس 115 تماس گرفته شود.

● رفتارهای ایمن استفاده از محصولات و مواد شیمیایی خانگی

- مواد شیمیایی خانگی و محصولات تمیزکننده در محلی خارج از دید و در کابینت ها یا قفسه های قفل دار، ترجیحاً در طبقات بالا و دور از دسترس کودکان نگهداری شوند.
- این مواد هرگز نباید از ظرف اصلی به ظرف دیگر مانند لیوان یا شیشه نوشابه و یا ظرفهای غذایی دیگر منتقل شوند چرا که ممکن است اشتباهاً آن را بیاشامند.
- از مخلوط کردن مواد سفیدکننده و پاک کننده هایی مانند جوهر نمک پرهیز شود، این کار باعث تولید گاز خطرناک کلر خواهد شد.
- سیگار، الکل، عطر، روغن آروماتراپی و دهان شویه ها نیز میتواند برای کودکان سمی باشند. پس

● رفتارهای ایمن نگهداری از گل در خانه

- گیاهان چه سمی و چه غیرسمی باید از دسترس کودکان دور نگه داشته شوند چون ممکن است ناگهان کودک میوه و یا برگ آن ها را قورت داده و دچار مشکلات تنفسی شود.
- کود و خاک گلدان، منبع آلودگی انگلی و میکروبی است. بهتر است خاک گلدان با درپوش مناسب مثل ورق پلاستیکی، یونولیت و مانند آن ها پوشانده شود.
- تمام قارچ های داخل حیاط منزل و نواحی در دسترس کودکان از بین برده شوند و از رویش قارچهای وحشی در حیاط منزل یا زمین بازی کودکان جلوگیری شود.
- به کودکان آموزش داده شود که هیچ گاه قارچ، میوه یا برگهای گیاهان وحشی را نخورند.

دانشگاه علوم پزشکی وزارت بهداشت ایران

• سموم، ظروف حاوی دارو، گیاهان، شیشه شربت یا قرصهای مصرف شده به اورژانس بیمارستان برده شود. قرص های باقی مانده در قوطی قرصها شمرده شوند تا تعدادی که احتمالاً کودک مصرف کرده معلوم شود و میزان سم مصرف شده و خطر آن در کودک تعیین شود.

• مایعات پاک کننده حاوی مواد سوزاننده هستند، در صورت تماس پوست یا چشم کودک، باید لباس های آلوده به این مواد بیرون آورده شود و کل آن ناحیه با مقدار زیادی آب شستشو داده شود. در صورت ایجاد آسیب پوستی و تاول و خونریزی به پزشک مراجعه شود. اگر این مواد به داخل چشم کودک پاشیده شود، ممکن است در قرنیه آسیب شدیدی ایجاد کند. تا رسیدن پزشک بدون تأخیر، چشم کودک با آب شستشو داده شود.

زنگ تفریح:

داروهای مامانی
تو خونه نیست نشانی
قرص های رنگی رنگی
قرص به این قشنگی
نمیزنم بهش دست
برای من خطر هست
گفته به ما بچه ها
دست بزنیید شماها!

ریخته روی میزمون
از مامان و بابا هم
شبییه آبنباتا
من ندیدم تو عمرم
خوشگله اما اصلا
چون توی اون یه دنیا
خانم دکتر داروساز
به داروها نباید

شعر: نوشین نوری

ساعات پاسخگویی ۸ تا ۲۱

مرکز اطلاع رسانی داروها و سموم
آدرس: بیر جند، خیابان معلم، میدان مادر، معاونت غذا و دارو
وبسایت www.bums.ac.ir
شماره تماس 056.32395700

پاسخگویی سوالات مردم و جامعه پزشکی در زمینه های:

مصرف داروها در بارداری و شیردهی
اطلاعات داروهای گیاهی و شیمیایی
تداخلات داروها با هم و با غذاها
موارد منع مصرف داروها
نحوه نگه داری داروها
عوارض جانبی داروها
موارد مصرف داروها
نحوه مصرف داروها
کمبودهای دارویی
شکایات دارویی

گردآورندگان: دکتر شیوا اکبرپور، دکتر فاطمه صحراگرد
تحت نظارت: دکتر علی راستی